

Nr 58

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i lagen (1919: 367) om fri rättegång.

Genom en den 14 november 1969 dagtecknad proposition, nr 166, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionens bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden och lagrådets protokoll, föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag om ändring i lagen (1919: 367) om fri rättegång.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att bestämmelser om storleken av de belopp som kan utgå i ersättning för resekostnad och som traktamente inte längre skall tas upp i lagen om fri rättegång utan i en av Kungl. Maj:t utfärdad kungörelse.

Det vid propositionen fogade lagförslaget är av följande lydelse (s. 2).

Förslag
till
Lag
om ändring i lagen (1919:367) om fri rättegång

Härigenom förordnas, att 4 § lagen (1919: 367) om fri rättegång skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

4 §.¹

Har part, som åtnjuter fri rättegång, förelagts att infinna sig personligen vid rätten, må parten på begäran tillerkännas gottgörelse av allmänna medel för resekostnad *enligt lägsta reseklass i allmänna rese-reglementet*, om han finnes icke själv kunna svara för kostnaden. Är avståndet till sammanträdesorten mindre än fem mil, må dock sådan gottgörelse utgå allenast såframt synnerliga skäl äro därtill. Därest parten måste antagas sakna medel för resan, må nödigt förskott å ersättningen meddelas honom.

Om synnerliga skäl föreligga, må utöver resekostnaden traktamente tillerkännas parten med högst tjugofem kronor för varje dag, som erfordras för resan och vistelsen vid domstolen.

Vad i första och andra styckena är stadgat om ersättning och förskott för inställelse vid domstol skall äga motsvarande tillämpning då part, som åtnjuter fri rättegång, i mål om äktenskaplig börd eller faderskapet till barn utom äktenskap inställer sig för blodundersökning eller annan undersökning rörande ärftliga egenskaper.

Har part, — — — — — för utgifterna.

Har part, som åtnjuter fri rättegång, förelagts att infinna sig personligen vid rätten, må parten på begäran tillerkännas gottgörelse av allmänna medel för resekostnad, om han finnes icke själv kunna svara för kostnaden. Är avståndet till sammanträdesorten mindre än fem mil, må dock sådan gottgörelse utgå allenast såframt synnerliga skäl äro därtill. Därest parten måste antagas sakna medel för resan, må nödigt förskott å ersättningen meddelas honom. *Om synnerliga skäl föreligga, må utöver ersättning för resekostnaden traktamente tillerkännas parten. Ersättning fastställs av rätten enligt bestämmelser som Konungen meddelar.*

Vad i första stycket är stadgat om ersättning och förskott för inställelse vid domstol skall äga motsvarande tillämpning då part, som åtnjuter fri rättegång, i mål om äktenskaplig börd eller faderskapet till barn utom äktenskap inställer sig för blodundersökning eller annan undersökning rörande ärftliga egenskaper.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse 1966:63.

Departementschefen

Vid remiss till lagrådet av ett inom justitiedepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1919: 367) om fri rättegång, vilket är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, anförde *föredragande departementschefen, statsrådet Geijer*, följande.

Den ändring i allmänna resereglementet som trädde i kraft den 1 juli i år innebär, att den förutvarande lägsta reseklassen för statstjänstemän — reseklass C — har avskaffats och att reseklass B i stället blivit lägsta reseklass. Ändringen återverkar på bestämmelserna om ersättning som av allmänna medel skall utgå enligt lagen om fri rättegång och de förut angivna kungörelserna av år 1947 och år 1966. Vissa ändringar i fråga om resekostnadsersättningens storlek bör därför lämpligen vidtas i dessa författningar. I fråga om kungörelserna har jag tidigare denna dag anmält förslag om vissa ändringar.

Ersättning av allmänna medel till vittnen m. fl. fastställs av rätten enligt bestämmelser som Kungl. Maj:t meddelar (36: 24 tredje stycket RB). Jag anser att en motsvarande ordning nu bör genomföras också när det gäller reseersättning och traktamente till part med fri rättegång. I lagen om fri rättegång bör således inte tas upp bestämmelser om resekostnads- och traktamentsbelopp. Föreskrifter om detta bör i stället meddelas av Kungl. Maj:t. Därigenom vinnas den fördelen att lagen om fri rättegång i det nämnda avseendet inte behöver belastas med detaljföreskrifter samt att ändring av ersättningsbeloppen i framtiden kan åstadkommas på ett enklare sätt än nu. Vid meddelandet av föreskrifterna bör givetvis de nya bestämmelserna om ersättning av allmänna medel till vittnen m. fl. iakttas.

Lagrådet

Lagrådet har lämnat lagförslaget utan erinran.

Utskottet

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får därför hemställa

att riksdagen bifaller förevarande proposition, nr 166.

Stockholm den 3 december 1969

På första lagutskottets vägnar:

ERIK ALEXANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Alexanderson (fp), Erik Svedberg (s), fröken Mattson (s), herr Hjorth (s) och fru Lilly Ohlsson (s);

från a n d r a kammaren: fru Löfqvist (s), herrar Dockered (cp), Jönsson i Malmö (s), Oskarson (m), fru Bergander (s), fru Anér (fp), fröken Åsbrink (s) och fru Jonäng (cp).